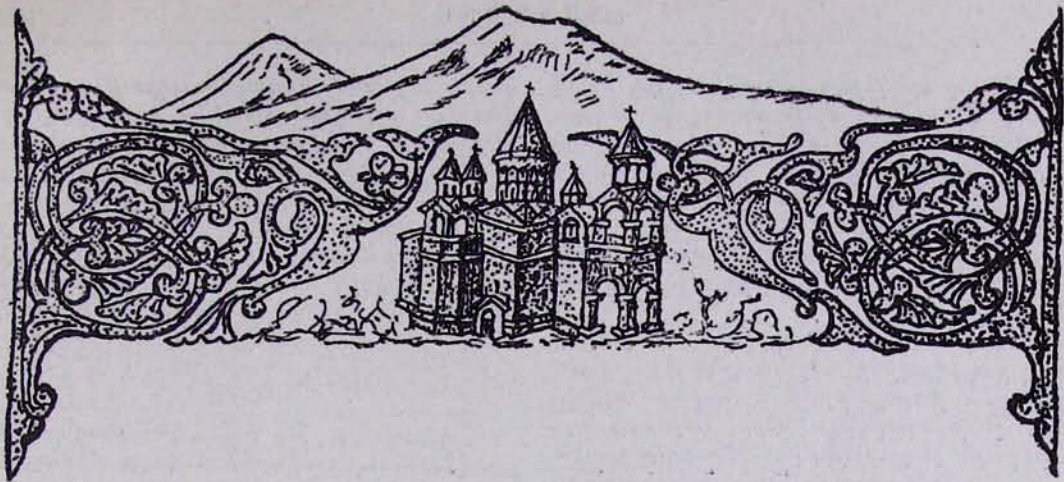

Մ Ա Յ Ր Ա Թ Ո Ռ Ո Ւ Մ

Օգոստոսի 16-ին, Ս. Աստվածածնի Վերափոխման տոնի օրը, Մայր Տաճարում մատուցվեց հանդիսավոր սուրբ պատարագ։ Այդ օրը, և դրանից դեռ մի քանի օր առաջ, շրջակա գյուղերից և քաղաքներից Ս. Էջմիածին ուխտի էր եկել հավատացյալների մեծ բազմություն։

Օրվա պատարագին էր հոգեշնորհ Գեորգ վարդապետ Վաթյանը։

Սուրբ պատարագից հետո գերաշնորհ Տ. Վահան արքեպիսկոպոսը ղգեստավորված, «Հրաշափառ Աստուած» շարականի խորոսո հնչյունների տակ, բարձրանում է ավագ սեղանի բեմը և ապա Սրբազանի հանդիսադրությամբ սկսվում է խաղողօրհնության հանդիսավոր արարողությունը։

Ավանդապահ հայ ժողովուրդը դարերով պահել է խաղողօրհնության այս գեղեցիկ սովորությունը, որը գալիս է հին հեթանոսական շրջանից, սակայն այն մերվել է, միացել քրիստոնեական տոնին և նոր գույն, նոր հրանգ ստացել։

Սուրբ պատարագը և սրբազան արարողությունները վաղուց են վերջացել Տաճարում, իսկ դրսում դեռ լսվում են հայկական գեղեցիկ պարերգների եղանակները. ժողովուրդը սրտանց ուրախանում, հրճվում է հանդիսավոր օրվա տոնակատարության կապակցությամբ։ Ժողովրդական ուրախությունները շարունակվում են մինչև ուշ երեկո։

Օգոստոսի 17-ին, Ս. Աստվածածնի Վերափոխման տոնի հաջորդ օրը, Մայր Տաճարում մատուցվեց սուրբ պատարագ ի հիշատակ մեռելոց։ Օրվա պատարագին էր բարձրապատիվ Կոստանդին արևդա Թառլանյանը։ Պատարագից հետո տեղի ունեցավ հոգեհանգիստ, ուր հիշատակվեցին համօրենն ընդեցյալները։

Օգոստոսի 20-ին Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին այցելեց Խաղաղության Համաշխարհային Խորհրդի անդամ, նորվեգական պաստոր Ռադնար Ֆորբեկկը։

Մայր Աթոռի լուսարարապետ գերաշնորհ Տ. Վահան արքեպիսկոպոս Կոստանյանի ուղեկցությամբ հարգելի պաստորը այցելեց Մայր Տաճար, ուր մանրակրկիտ բացատրություններ տվեց Սրբազանը։ Այնուհետև հյուրը եղավ Տաճարին կից եկեղեցական հնագիտական թանգարանում, ուր նրան ցույց տրվեցին եկեղեցական թանկագին հնագրության արժեքավոր սպասներ, իրեր և զգեստներ։

Վերջում թանկագին հյուրը եղավ Վեհարանում, ուր ծանոթացավ Ծաղկյա դահլիճում եղած հայկական մանրանկարչության գեղեցիկ նմուշների հետ, ինչպես և գիտեց հնագրության հայկական մագաղաթյա ձեռագրերի մանրանկարչության գեղեցիկ նմուշները։

Նույն օրը երեկոյան հարգելի հյուրը եղավ Երևանի Ս. Սարգիս մայր եկեղեցում՝ ներկա գտնվելով երեկոյան ժամերգութեանը: Էջմիածնի միաբանութիւնից նրան ուղեկցում էին բարձրապատիվ Գեորգ վարդապետ Վաթյանը և բարեկրօն Տ. Նիկոլ ավագ քահանա Բավեյանը: Երեկոյան ժամերգութիւնը մեծ տպավորութիւն թողեց հարգելի պատուրի վրա:

Պատուր Բազմար Զորբեկը մեկնելուց առաջ բարեմաղթեց հայ ժողովրդին և Հայ Եկեղեցուն բարօրութիւն և հարատեւութիւն և իր շնորհակալութիւնները հայտնեց այն լավագոյն ընդունելութեան համար, որ նա դատավ Ս. Էջմիածնում Մայր Աթոռի միաբանութեան կողմից:

Սեպտեմբերի 5-ին Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին ժամանեց հնդկական երիտասարդական միութեան պատգամավորութիւնը: Վանքում հյուրերին ջերմ ընդունելութիւն ցուցադրվեց: Պատվիրակութեան անդամները հետաքրքրվեցին հնդարւյան Տաճարի պատմութեամբ, ճարտարապետական կառուցվածքով, մանրանկարչութեամբ և այլն, եղան Տաճարի հնագիտական թանգարանում:

Վերջում հյուրերը եղան Վեհարանում, ուր նրանց ընդունեց գերաշնորհ Տ. Վահան արքեպիսկոպոս Կոստանյանը: Սրբազան հայրը մտերիմ զրույց ունեցավ պատգամավորութեան անդամների հետ:

Հյուրերը իրենց շնորհակալութիւնները հայտնեցին միաբանութեան կողմից իրենց ցույց տրված ընդունելութեան և իրենց ստացած լավագոյն տպավորութիւնների համար: Երեկոյան հյուրերը մեկնեցին Երևան:

Սեպտեմբերի 13-ին, խաչվերացի տոնի օրը, Էջմիածնի վանքի բակը լցվել էր ուխտավորների խոռոմ բազմութեամբ: Ավագ սեղանի վրա մատուցվեց հանդիսավոր սուրբ պատարագ: Օրվա պատարագին էր Գեորգ վարդապետ Վաթյանը: Երեկոյան դրսում, միաբանութեան մասնակցութեամբ, տեղի ունեցավ խաչվերացի թափորը: Հանդիսագիրն է գերաշնորհ Տ. Վահան արքեպիսկոպոս Կոստանյանը: Հանդիսավոր թափորի առջևից գնում են լապտերակիրները, բուրվառակիրները և քրտցակիրները: Երկու ավագ քահանաներ սկսեցին վրա բերում են Ս. խաչափայտի մասունքը՝ զարդարված երփներանգ ծաղիկներով, ապա գալիս են հանդիսագիր եպիսկոպոսը և մյուսները:

Տյառնագրութեան ընթացքում ժողովրդի վրա շաղ տրվեց ծաղիկ և վարդաշուր: Գե-

ղեցիկ և աննման հանդիսագրութիւնը լավագոյն տպավորութիւններ ու հուզեր առաջացրեց հավատացյալների սրտերում: Միայն ուշ երեկոյան դատարկվեց վանքի բակը հավատացյալների բազմութիւնից:

Մյուս օրը Տաճարում հանդիսավոր սուրբ պատարագ մատուցվեց մեռելոց հիշատակին և պատարագից հետո տեղի ունեցան հոգեհանգստյան սրբազան արարողութիւններ՝ «վասն համօրէն ննջեցեալոց»:

Սեպտեմբերի 15-ին կանոնավորապես սկսվեցին Ս. Էջմիածնի Հոգևոր Ճեմարանի դասերը: Նոր ընդունված 21 ուսանողների համար ստեղծված են պատշաճ հարմարութիւններ՝ ճաշելու, քնելու, սովորելու և այլն:

Սեպտեմբերի 19-ին Երևան ժամանեց Մի-ծի Տանն Կիլիկիո միաբանութեան անդամ Գերաշնորհ Տ. Դերենիկ եպիսկոպոս Փոլատյանը: Երևանի օդանավակայանում սրբազան հյուրին դիմավորելու էին քնացել Էջմիածնի միաբաններից: Թանկագին հյուրին բարի գալուտի խոսքերով դիմավորեց միաբաններից բարձրապատիվ հայր Գեորգ Վաթյանը: Սրբազան հայրը պատասխան ողջույնի խոսքեր ասելուց հետո, իշավ ինքնաթիռից և համբուրեց հայրենի հարազատ հողը:

Նույն օրն ևս գերաշնորհ սրբազան հայրը եղավ Ս. Էջմիածնում և Ս. Իջման սեղանի առջև ծնկաչոք աղոթելուց հետո, ծանոթացավ Մայր Աթոռի միաբանութեան հետ: Վեհարանում նրան դիմավորեց Մայր Աթոռի ավագագոյն միաբաններից գերաշնորհ Տ. Վահան արքեպիսկոպոս Կոստանյանը:

Սեպտեմբերի 20-ին, կիրակի օրը, Մայր Տաճարում հանդիսավորապես սուրբ պատարագ մատուցվեց: Պատարագին էր գերաշնորհ Տ. Դերենիկ եպիսկոպոսը: Սրբազանը պատարագի ընթացքում քարոզեց՝ հաղորդելով հայրենի երկրի ժողովրդին՝ սիրելու քահանայութեան կարոտակեղ ու բաղձանքներով լի ողջույնի սիրակարոտ խոսքերով:

Սեպտեմբերի 24-ին, Կիսլովոդսկի բուժավայրերում հանգստանալուց հետո, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին ժամանեց ազգիս Վեհափառ Հայրապետը: Վեհափառը իր գալստյան հաջորդ օրը ընդունեց Մայր Աթոռ հյուր եկած գերաշնորհ Դերենիկ եպիսկոպոսին:

Սեպտեմբերի 26-ին, շաբաթ օր, տոն է «Սրբոյն Գէորգայ քաջամարտիկ զօրավարին, Ադոկոտսի և Ռոմանոսի երգեցողին»։ Այդ օրը միաժամանակ նորին Ս. Օծուկյուն Տ. Տ. Գեորգ Զ. Ամենայն Հայոց Սրբապետին Հայրապետի անվանակոչության օրն է։ Բոլոր կողմերից, դեռ մի օր առաջ, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին էր ժամանել ուխտավորների բազմությունը։ Նրանց մի մասը տեղավորվել էր վանքի սենյակներում, իսկ մյուս մասը վրաններ էր խփել դրսում։ Ինչ վաղ առավոտվանից մորթվել էին մատաղները և սկսել սովորական ուրախությունը։ Ժողովրդական երգի և պարի եղանակները թնդացնում էին օդը։

Այդ օրը պատարագին էր գերաշնորհ Տ. Դերենիկ եպիսկոպոս Փոլատյանը։ Տաճարում շարժվելու հնարավորություն չկար։ Ներկա էր Վեհափառ Հայրապետը։

Սուրբ պատարագից հետո միաբանությունը և ժողովրդի հոծ բազմությունը շրջապատել են Ս. Էջմածն սեղանը։ Գերաշնորհ Դերենիկ սրբազանը, գավազանը և խաչը ձեռքին, քարոզեց հավուր պատառձի՝ բնաբան ընտրելով մեծ Սաղմոսերգուի հետևյալ խոսքերը. «Ուխտս դիք և կատարեցէք»։ Նա իր քարոզում վեր հանեց և բացատրեց այն մեծ ու խոշոր ազդեցությունը, որ ունեն սփյուռքահայության վրա Ս. Էջմիածինը և նրա արժանավոր Գահակալ Նորին Ս. Օծուկյուն Տ. Տ. Գեորգ Զ. Կաթողիկոսը։ «Հայրենիք և Եկեղեցի, — ասաց սրբազանը, — ասոնք միշտ ալ հողած են և են Սփյուռքի մեր հայ եղբայրներուն համար մեծագույն սրբություն սրբոցները, անոնցմով ներշնչված է և ստեղծագործած դարերն ի վեր հայ ժողովրդի ամեն մեկ բնկորը, ուր որ ալ ան գտնվեր է։ Հայրենիքին և Եկեղեցիին հավասարիմ ըլլալու այդ սրբազան ուխտն է, որ դարերով ապրեցողւած է մեր ժողովուրդը և անոր մեջն ծնած Շնորհալիներն ու եռամեծ ուրիշ վարդապետներն են, որ անոր առաջնորդած են ճշմարտության և արդարության ճանապարհով»։

Այնուհետև սրբազանը դրվատեց և բնութագրեց այն խոշոր ու մեծ գործունեությունը, որ կատարել է ու կատարում է ազդիս Վեհափառ Հայրապետ Գեորգ Զ. Երբազանը կենդանի օրինակներով, հուզմունքով պատմեց՝ թե ինչպես օտարության մեջ գտնվող, օտարի երկնքի տակ դեգերող հայ-

րենակարոտ բազմաթիվ հայեր, իմանալով, որ ինքը գնում է Մայր Հայրենիք, Ս. Էջմիածին, խնդրել են իրենց փոխարեն աղոթել Ս. Էջմիածնի դարավոր կամարների տակ, Ս. Էջմածն սեղանի առջև, որպեսզի Աստված է՛լ ավելի երկար կյանք տա և արևշատություն պարգևե Հայոց Հայրապետին՝ Գեորգ Զ. ին։ Հուշումնալից էր այն սլահը, երբ Վեհափառը, սրբազանի ոգևորիչ քարոզից հետո, համբուրեց նրա ճակատը։

Քարոզից հետո տեղի ունեցավ հայրապետական մաղթանք։ Բոլորը երգեցին «Էջ Միածինն ի Հօրէ» շարականը։ Ղողանջեցին զանգակները, բազմությունը ցնծաց, ուրախությունը հորդեց զանգերի ղողանջով։ Այսօր Վեհափառ Հայրապետի անվանակոչություն տոնն է։

Սուրբ պատարագից հետո միաբանությունը և բազմաթիվ ուրիշ հյուրեր հավաքվեցին Վեհափառի Մաղկյա դահլիճում՝ շնորհավորելու սիրելի Վեհի տոնը։

Ճաշի սեղանի վրա խմեցին Վեհափառ Հայրապետի և Էջմիածնի հարատևության կենացը։ «Էջ Միածինն ի Հօրէ» ոգեցունչ շարականի ուրախալի հնչյունները թնդացրին դահլիճի նկարագրող կամարները։ Այնուհետև խմեցին Մայր Հայրենիքի է՛լ ավելի ծաղկման ու բարօրության համար։ Երգեցին «Տէ՛ր, կեցո՛ւն»։ Խոսեց գերաշնորհ Դերենիկ եպիսկոպոսը Ս. Էջմիածնի և Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսական Աթոռների բարեկամական մոտիկ հարաբերությունների է՛լ ավելի սերտացման և համագործակցման մասին։ Վերջում լավագույն տրամադրություններով ցրվեցին։

Սեպտեմբերի 27-ին, Վարազա Ս. Խաչի տոնի օրը, հավատացյալների մեծ բազմության ներկայությամբ Մայր Տաճարում մատուցվեց սուրբ պատարագ։ Պատարագին էր բարձրապատիվ Տ. Գեորգ վարդապետը։ Սուրբ պատարագի ընթացքում ներկա էր Վեհափառ Հայրապետը։

Վեհափառ Հայրապետի բարեհաճ կարգադրությամբ գերաշնորհ Տ. Դերենիկ եպիսկոպոս Փոլատյանը, իր Ս. Էջմիածնում մնալու ժամանակամիջոցում, ճեմարանավարտ սարկավազների հետ անցնելու է աստվածաբանության դասընթաց։

